

De prijs van de cadeautjes

28-01-2014

Pag. 39

Dat sociaal-economische thema's de inzet van de verkiezingen worden, dat zou als econoom om duimen en vingers van af te likken moeten zijn. Niets is minder waar. Partijcongressen, nieuwjaarspeeches, debatten en interviews tot dusver: tenenkrommend. Een wedstrijd om ter sociaalst, om ter meest belastingverlagingen en cadeautjes. De zin voor realiteit is helemaal zoek. Welke partij ook aan het bewind komt, de kiezers zullen zich bedrogen voelen, en dat is niet goed voor de politiek. De volgende oppositie zit alvast in een zetel.

Heel wat beloftes kun je al catalogeren als 'luister goed naar mijn woorden, maar kijk niet naar mijn daden'. Zo beloven de N-VA en CD&V werken meer lonend te maken door of het inkomensplafond van de belastingschijf van 40 procent te verhogen, of het belastingvrije inkomen op te trekken. In essentie zijn beide beloftes een variant op de jobkorting. Hebben de N-VA en CD&V die tijdens de huidige legislatuur niet gezamenlijk afgeschaft?

Ook de SP.A kondigt aan dat ze mensen die werken minder belastingen wil laten betalen, terwijl ze de belastingen op vermogen wil verhogen. Merkwaardig standpunt voor een partij die onlangs hemel en aarde heeft bewogen om de btw voor elektriciteit te verlagen. Door de automatische loonindexatie komt dit immers neer op een cadeautje aan zij die inkomen uit vermogen genieten, ten koste van de werknemers. Ook die andere vermogenssubsidie, de woonbonus, heeft de SP.A altijd met hand en tand verdedigd.

Open VLD pleit dan weer fel voor het inkrimpen van het overheidsapparaat. Een apparaat dat nota bene vooral gegroeid is tijdens de periode dat de liberalen de premier van dit land leverden.

Iedereen kan van mening veranderen, en daar is op zich niets mis mee. Het meest storende aan het opbod van verkiezingsbeloftes is echter de betaalbaarheid. Het structurele begrotingstekort bedroeg eind 2013 ongeveer 1,8 procent van het bbp. In het meest recente stabiliteitspact heeft ons land het engagement aangegaan om dit tegen 2016 om te buigen in een overschot (!) van 0,75 procent. Tel daarbij de engagementen van het concurrentiepak, een mogelijke normalisering

van de rentevoeten, en de vergrijzingskosten die vanaf nu jaar na jaar inhakken op de begroting, en je komt in de buurt van de grootste jaarlijkse saneringsoefeningen ooit van onze overheidsfinanciën. Zouden de debatten dan niet beter gaan over de vraag hoe men van plan is om dit te realiseren, voor er onbetaalbare cadeautjes worden uitgedeeld?

Als er dan toch gesproken wordt over maatregelen om het plaatje te financieren, komen de partijen niet veel verder dan de overheid efficiënter maken, de opbrengsten van bestrijding van fiscale fraude, of milieuvervuiling belasten. Voorstellen die vaag genoeg geformuleerd zijn, opdat niemand er tegen kan zijn. Mochten de miljarden echt voor het oprapen liggen door wat meer efficiëntie en correct belastingen te innen, kun je je alleen maar afvragen waarom we dit nog niet eerder hebben gedaan. Heeft de kiezer dan geen recht om te weten op welke posten er precies zal worden bespaard, welke belastingen er zullen worden verhoogd, en hoeveel dit telkens zal zijn? Het contrast met de in detail becijferde cadeautjes is groot.

Je hoeft geen rekenwonder te zijn om te beseffen dat, zelfs met een absolute meerderheid, geen enkele partij zelfs nog maar een fractie van haar beloftes zal kunnen nakomen. Een snel rekensommetje volstaat al om in te zien dat de voorstellen utopisch zijn.

In Nederland worden de verkiezingsprogramma's systematisch berekend door het planbureau. Uit verschillende hoeken krijg ik, en heel wat andere academici, de vraag om dit ook bij ons te doen. Het probleem is dat we niet over de instrumenten, tijd of middelen beschikken om dit grondig te doen. Enkel de Nationale Bank en het Planbureau hebben hiervoor de nodige instrumenten, maar zij hebben niet het mandaat of de wil om dit te doen.

Laat dit een oproep zijn. Indien we een ernstig verkiezingsdebat over sociaal-economische thema's zonder ongebreideld opbod van beloftes en ontgoochelde kiezers willen, dan moeten parlement en regering aan een van deze instellingen formeel de vraag stellen om alle programma's te berekenen. Meerdere academici staan klaar om de berekeningen te controleren en te duiden. Pas dan kan er een sereen debat komen dat de kiezer voldoende informeert om een keuze te maken in het stemhokje.

Gert Peersman

© 2014 Corelio